

Min tur til de steder, hvor N.F.S. Grundtvig blev født, levede og arbejdede, og som han elskede.

Af Lida Shkorkina (oversat af Kim Frederichsen)

Jeg havde det store held at få mulighed for at besøge de steder, der er forbundet med den store danske tænker N.F.S. Grundtvigs liv og værk. Jeg skylder en stor tak til Gudrun Jessen, en vidunderlig, ædel kvinde, der inviterede mig til at være hendes gæst og tilbød at vise mig stederne. Det skete i september 2010 i Vartov (København), hvor jeg sammen med Jørgen Hinsby (Konsulent og oversætter), fortalte historien om, hvordan vi udbreder ideen om Grundtvig i Rusland og SNG-landene. I slutningen af seminaret sang vi på russisk (Jørgen taler russisk) Grundtvigs salmer; «I al sin glans nu stråler solen» og "Sol er oppe» (sammen med Jørgen har jeg oversat omkring 60 af Grundtvigs salmer til russisk). Vores præstation gjorde indtryk på alle de tilstedeværende, og efter seminaret blev jeg kontaktet af Gudrun, som jeg havde mødt i 2009 på Grundtvigs mindededag, og hun spurgte: "Har du set de steder, hvor han boede og arbejdede?": Da jeg svarede "nej, jeg har ikke set de steder", inviterede hun mig til at besøge dem. Hvem ville afvise et sådant tilbud? Så i juni 2011 rejste jeg sammen med Gudrun ud på en fascinerende, næsten 500 km lang tur.

Dag 1, 12. juni:

Vores tur startede med et besøg i kirken i Vesterlund (Jylland), hvor Grundtvig havde sin gang sammen med sin mentor - Laurits Feld, hos hvem han boede i seks år (fra han var 9 til 15 år gammel). Kirken virkede enkel, men man kunne fornemme Grundtvig i den! Stentrinene er de samme som på hans tid. Døbefonten er den samme. Gudrun viste mig det hus, hvor Grundtvig og hans mentor boede, og mere end 150 år senere boede Gudrun der sammen med sin familie. Hendes mand, Peter arbejdede som præst i den samme kirke. Nu bor der i huset en kvindelig præst, der arbejder i den samme kirke. Vi besøgte en bygning, der for nylig er blevet bygget af frivillige, og som huser de historiske erindringer om disse steder og Grundtvig.

Et af de sympatiske karaktertræk ved danskerne er, at de bevarer deres lands historie. Og på denne herlige solskinsdag var der blevet tilrettelagt en særlig spadseretur (ca. 3 km) ad mark- og skovstier, hvor der ventede os en behagelig overraskelse; en fløjtenist som efter en kort historie om de fugle, der lever og har levet på disse kanter, gav eksempler på fuglestemmer, og efter endnu en kort historisk udrædning udførte hun smukt og kunstnerisk salmebønnen "Jeg er syg, vil jeg dø", osv. Således endte den første dag.

Dag 2, 13. juni:

Om morgenen gik vi til gudstjeneste i anledning af pinsen (pinsedag) i den kirke, hvor Grundtvig blev konfirmeret. Kirken ligger i Thyregod, hvor Gudrun bor. Kirken blev bygget i det 13. århundrede, og den er sikkert blevet restaureret siden, men alteret var det samme som på Grundtvigs tid. Fantastisk.

Jeg deltog i hele gudstjenesten, sang salmer med menigheden på dansk, og gik til alters sammen med dem. Det adskilte sig fra vores ritual ved, at hvert enkelt medlem af menigheden får et stykke brød i form af en lille rund småkage på størrelse med en 2-rubel mønt, og vinen hældes i hver sit separate glas. Men det betyder ikke, at det foregår på den måde i alle kirker.

Efter frokost deltog vi i en anden gudstjeneste i Silkeborg, som blev gennemført af Gudruns og Peters datter Gerda, der er præst i 6. generation. Hun gennemførte gudstjenesten under åben himmel, og den var helt anderledes end den, jeg havde deltaget i om morgenen. Under altergangen sang et kor, og de, der gik til alters, stod i kø (der var mange børn), der var ét stort brød, som folk selv brækkede et stykke af, og i stedet for vin var der jordbærsirup, så børn også kunne deltage, men kun hvis de selv ville. En uforglemmelig oplevelse!

Hermed sluttede den første etape af vores rejse. I morgen vil vi rejse til de steder, hvor Grundtvig blev født, døbt, forelskede sig for første gang, første gang giftede sig og der, hvor han ligger begravet. Turen vil vare 3 dage.

Dag 3, 14. juni:

Fra morgenstunden kørte vi af sted i Gudruns bil på vores 3-dages tur. Ifølge Gudrun kørte vi på en vej, som Grundtvig også kunne have benyttet på vej til sit fødehjem i Udby. På vejen lå Jelling – Vikingernes hovedstad! I byens centrum står der to enorme høje – vikingernes begravelsespladser. Mellem dem lå kirken. Videre for lå vejen til Fyn. Vi kørte til Ollerup, hvor det eneste pædagogiske institut i Danmark ligger, som uddanner lærere til de såkaldte friskoler, herunder de grundtvigianske skoler, hvor jeg to gange har studeret metoder for læreres forberedelse og arbejde. Men vi kørte til Langeland, hvor Grundtvig arbejdede som huslærer på godset Egeløkke, og hvor han forelskede sig i Constance, moderen til hans elev. Det var en meget smuk gård med en tæt skov, sø og bakker. Engang, mens han stod på en af

bakkerne, skrev Grundtvig et digt, hvor han begynder at sige, at han ser tre forskellige lokaliteter på den modsatte bred. Gudrun læste det på dansk, og vi besluttede os for at finde bakken. Vi ledte længe efter den, og til sidst fandt vi den. Vi var usædvanlig glade! Tænkte Grundtvig mon nogensinde på, at 200 år senere ville en "skør" russisk kvinde lede efter den bakke for at stå på den og trække vejret af den samme luft, som han gjorde. Han var 21 år gammel! Utroligt! Han var forelsket, han viede sin elskede en masse poesi. Kærligheden var ulykkelig. Lidelse, plaget, erhvervet erfaring, modnet.

Vores vej gik videre til Sjælland til Kyse, hvor vi stoppede for natten.

Dag 4, 15. juni:

Så på vej igen. Denne gang til Køge, hvor Grundtvig ligger begravet ved siden af sin anden kone - Mary Toft (Ane Marie Elise Toft - f. Carlsen), som han giftede sig med efter sin første kone Lisas (Elisabeth (Lise) Christina Margaretha Blicher (1851)) død.

Han holdt meget af Marie, skrev mange digte til hende og bad om at blive begravet ved siden af hende i hendes familie hvælving. Endelig skal jeg se, hvad jeg har ønsket mig at se i mange år. Hvor han fandt ro denne livskraftige, varme mand, der elskede sit folk og sit land. En mand med en rebels sjæl, som stadig vækker interesse og inspirerer mennesker af forskellige nationaliteter til at turde føre hans ideer ud i livet og oversætte dem, der er vanskelige at forstå selv for danskerne, til andre sprog, og man bøjer sig for visdommen og fremsynet. Jeg har længe ønsket at se dette sted for at tilbede det og berøre dets timelige og evige storhed. Jeg gjorde det. Gudrun havde efterladt mig alene, og jeg kunne ikke lade være med at græde. Hvor mange danskere står i gæld til ham! Og det ville være godt, hvis de forstod det.

Efter dette ønskede jeg intet eller at komme nogen steder hen. Men da vi passerede gennem landsbyen Ulse, viste Gudrun mig den kirke, hvor Grundtvig blev gift med sin første kone - Lise. Og bagefter tog hun mig til steder fra hans barndom. Således endte den dag. I morgen slutter vores tur til de steder, hvor han boede sammen med Marie Grundtvig, og hvor han tilbragte sin barndom.

Dag 5, 16. juni

Så tog vi til Næstved, til godset Rønnebæksholm, hvor Grundtvig boede sammen med Marie Grundtvig i tre lykkelige år. I 1854 fødte Marie en søn, men døde efterfølgende i barsels seng. Til minde om Marie Grundtvig opstillede han en mindesten i nærheden af hjemmet. I huset er der nu et museum, som vi naturligvis besøgte. Ved gården blev der bygget et lille hus til Grundtvig, hvor han kunne arbejde i fred og ro. Huset støder op til tårnet, hvorfra han elskede at beundre byen. I huset står alt som på hans tid. Dog er væggene dekoreret med hans digte dedikeret til Marie. Selv om det kan være, de også hang der dengang.

Efter besøget på herregården kørte vi til mindestenen. Den blev opstillet på Maries fødselsdag – den 4. august – et år efter hendes død.

Og så skulle vi til Udby, til museet i Grundtvigs fødehjem, hvor han blev født og tilbragte de første ni år af sit liv, som vi begyndte vores rejse med for fire dage siden. Som i alle andre lignende museer så vi møbler, manuskripter og den præstekjole, Grundtvig anvendte senere i livet i Vartov (København). Vi kiggede på den have, hvor Grundtvig tilbragte sin barndom, legede med sine kammerater, løb på parkens alleer og senere beskrev i sine digte. Ved siden af lå kirken, hvor han gik til gudstjeneste med sine forældre, og hvor hans far arbejdede som præst, og hvor han senere tjente som hjælpepræst for sin far (1811-1812). Men han blev ikke døbt i kirken, men derhjemme, da han var et svageligt barn, og forældre frygtede for hans helbred. På Gudruns forslag gav jeg museet bogen "Om mennesket i verden", som jeg har oversat til russisk - et af hans vigtigste filosofiske værker.

Sådan sluttede vores rejse, og jeg kunne sætte punktum her, men det var kun rejsen med Gudrun, der endte, min egen rejse fortsatte. Og der er to ting, som ikke tillader mig at tilendebringe min historie endnu. For det første er der mit møde med medlemmerne af Dansk Russisk Forening Fyn i Odense, hvor mit foredrag blev forbundet med Grundtvigs navn, og hvor vi startede og sluttede aftenen af med hans sange. Efter anmodning talte jeg om det samme, som jeg havde fortalt om i Vartov med Jørgen i 2010. Og for det andet er der mit ophold i Vartov den sidste dag inden afrejsen. Som jeg har nævnt, er dette stedet, hvor Grundtvig tilbragte de sidste tyve år af sit liv, hvor alt er gennemsyret af hans ånd, hvor alt minder om ham fra monumentet, der står i gården, til biblioteket, hvor hyldeerne rummer utallige mængder af hans papirer og bøger. Og netop denne dag var der en sangfestival fra kl. 7 morgen til kl. 11 aften, hvor folk utrætteligt sang sange fra hele Skandinavien, heriblandt sange af Grundtvig. Og det betyder, at han ikke er glemt, han er i live!

Jeg takker Gudrun og hendes familie, alle danske venner og kolleger for denne hyldelse til livet! Jeg takker jer alle, mine kære danskere!